

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาระดับพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ ทั้งทรงร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็นและครองชีวิตอย่างสงบสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2532 : 1) การที่จะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถดังกล่าวได้นั้น ก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียน ซึ่งมาลงประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มี 5 กลุ่มประสบการณ์ด้วยกัน คือ กลุ่มทักษะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ (สวัสดี สุวรรณอักษร, 2534 : 9-10) กลุ่มประสบการณ์ทั้ง 5 กลุ่มดังกล่าวนี้ เป็นประสบการณ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยเฉพาะกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่ว่าด้วยกระบวนการแก้ไขปัญหาของชีวิตและสังคม เพื่อการดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2532 : 25)

- 1) มีความเข้าใจพื้นฐานและปฏิบัติตนได้ถูกต้องในด้านสุขภาพอนามัยทางด้านของร่างกาย จิตใจ ทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
- 2) มีความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับสังคมและธรรมชาติ มีนิสัยใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ
- 3) สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

- 4) มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้
- 5) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อม
- 6) มีความเข้าใจและเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- 7) เข้าใจหลักการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยตระหนักในหน้าที่ ความรับผิดชอบ ปฏิบัติในขอบเขตแห่งสิทธิเสรีภาพ
- 8) มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และความเป็นเอกราชของชาติ เทอดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

แม้ว่าวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จะมีความสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตที่ดีของผู้เรียน แต่การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2533 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2534 : 15) ผลการประเมินจำแนกตามสมรรถภาพและเขตการศึกษา ปรากฏว่าเขตการศึกษา 2 ผลการประเมินรายสมรรถภาพด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีร้อยละของคะแนนของนักเรียนที่อยู่ระดับปานกลางถึงปรับปรุง ร้อยละ 54 และถ้าพิจารณาผลการประเมินในระดับจังหวัด ปรากฏว่าจังหวัดปัตตานีมีร้อยละของคะแนนของนักเรียนที่อยู่ระดับปานกลางถึงปรับปรุง ร้อยละ 49 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2534 : 19) นอกจากนี้ จากรายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2534 (2535 : 5) ยังพบอีกว่า วิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 56.57 และพิจารณาตามรายสมรรถภาพ พบว่าสมรรถภาพด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสุนัขมีคะแนนเฉลี่ย 6.05 จากคะแนนเต็ม 10 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2533 จะพบว่าประสิทธิภาพลดลงถึง 0.21 (6.26) บัญหาดังกล่าว เป็นผลมาจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน ที่สำคัญจะเห็นว่าจังหวัดปัตตานีมีนักเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ถึงร้อยละ 85.38

ที่ใช้ภาษามลายูถิ่นในชีวิตประจำวัน และใช้ภาษาไทยเฉพาะในโรงเรียน (สพจ.ปัตตานี, 2528 : 3) ดังนั้นภาษาไทยจึงเป็นอีกภาษาหนึ่งที่นักเรียนต้องเรียนรู้ใหม่ ย่อมจะเกิดปัญหา จากรายงานของคณะกรรมการปฏิบัติงานระดับจังหวัด จังหวัดปัตตานี (2526 : 3) ได้รายงานสรุปว่า การใช้ภาษามลายูถิ่นในชีวิตประจำวันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนเป็นอย่างยิ่ง และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่พูดภาษาไทยทั้งในชีวิตประจำวันและในโรงเรียน กับที่พูดภาษามลายูถิ่นในชีวิตประจำวันและพูดภาษาไทยในโรงเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ ปรากฏว่านักเรียนที่พูดภาษามลายูถิ่นในชีวิตประจำวันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า (สพจ.ปัตตานี, 2528:10-11) และจากรายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2534 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี (2535 : 1-3) ปรากฏว่าเมื่อเปรียบเทียบรายสมรรถภาพ พบว่าในกลุ่มทักษะภาษาไทยด้านความรู้ความเข้าใจในการอ่านในใจ เปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2533 และปีการศึกษา 2534 นักเรียนได้คะแนนเท่ากับ 5.42 และ 4.90 (จากคะแนนเต็ม 10) ตามลำดับจะเห็นว่าความก้าวหน้าไม่มีเลยแต่คุณภาพกลับลดลง (-0.52)

การที่ผลสัมฤทธิ์ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพพลดลงนั้น มีสาเหตุสำคัญมาจากนักเรียนส่วนใหญ่พูดภาษามลายูถิ่นในชีวิตประจำวันและพูดภาษาไทยเฉพาะในโรงเรียน ซึ่งสาเหตุนี้ส่งผลเกิดปัญหาด้านการอ่าน โดยเฉพาะสมรรถภาพด้านความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการอ่านจึงเป็นเหตุให้เกิดปัญหาผลสัมฤทธิ์วิชาดังกล่าวต่ำลง ดังเช่นประสาธ อิศรปริศา (2533 : 1-12) กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการศึกษา การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การเรียนไม่ว่าจะเป็นวิชาประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ต่างก็ต้องอาศัยพื้นฐานทางการอ่านทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นระดับความสามารถในการอ่าน จึงเป็นตัวกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกือบทุกวิชา ซึ่งสอดคล้องกับ อิศรา สาระงาม (2529 : 5) ที่กล่าวว่าความสามารถในการอ่านมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอื่นเป็นอันมาก เด็กที่อ่านได้ไม่ดี มักจะเรียนวิชาอื่นไม่ดีด้วย เช่น การศึกษาของ

บอน และ ไคค์สตา (Bond and Dyksta, 1967 : 10) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านกับเด็กเกรด 1 โดยสรุปความสำคัญจากผลการศึกษาพบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและทางการเรียนสูงในระยะนั้น มีแนวโน้มที่จะเรียนวิชาอื่นได้ดีด้วย เพราะภาษาเป็นเครื่องมือขั้นต้นในการเข้าใจวิชาอื่น และกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนประมาณ 80-90 ต้องอาศัยการอ่านเป็นสิ่งสำคัญ และในการเรียนวิชาต่าง ๆ นักเรียนต้องอ่านตำราหรือหนังสือต่าง ๆ ตลอดเวลา ถ้านักเรียนขาดความเข้าใจในการอ่าน จะทำให้การเรียนวิชาต่าง ๆ ไม่ได้ผล (Strang, 1940 : 1) ดังนั้นความสามารถในการอ่าน จึงเป็นตัวกำหนดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนในทุกวิชา

ความสามารถในการอ่านของนักเรียนที่พูดภาษามลายูถิ่นในชีวิตประจำวันเท่านั้น น่าจะมีสาเหตุจากตัวนักเรียนเอง ขาดทักษะในการอ่านคือ อ่านได้ช้า ขาดความเข้าใจในการอ่าน ไม่สามารถจำเรื่องที่อ่านได้ (นิรันดร์ สุขปรีดี, 2530:2) ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะกระบวนการอ่านมีความซับซ้อน ต้องอาศัยทักษะในการอ่าน ต้องฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ มีการใช้เทคนิคกลวิธีการอ่านต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความจำความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน จึงช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถเก็บใจความสำคัญและเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน (เครือวัลย์ พงษ์ไพบูลย์, 2534 : 17) และเป็นที่ยอมรับกันว่าความสามารถในการอ่าน ไม่ใช่ลักษณะทางจิตวิทยาที่ติดตัวมาแต่กำเนิด (จรีรัตน์ สาครินทร์, 2528 : 18) นั่นคือ การอ่านไม่ใช่พฤติกรรมทางพันธุกรรม แต่เป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ได้ในภายหลัง

จากปัญหานักเรียนขาดทักษะการอ่านและความสำคัญของการอ่านที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น การปรับปรุงประสิทธิภาพการอ่านเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะในนักเรียนที่พูดภาษามลายูถิ่นในชีวิตประจำวัน การมีทักษะการอ่านที่ดีมีประสิทธิภาพนั้น ไม่ใช่เพียงอ่านออกเสียง ได้ถูกต้องหรืออ่านได้เร็วเท่านั้น แต่ต้องมีความเข้าใจในการอ่าน คือสามารถจำ เข้าใจ และจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่อ่านนั้นไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ด้วย วิลเลียมส์ (Williams, 1984 : 3) ได้กล่าวถึง ความเข้าใจในการอ่านว่าเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการอ่านทั้งปวงเป็น

กระบวนการที่ผู้อ่าน ต้องแปลความหมายและสร้างความเข้าใจในสัญลักษณ์ที่อ่าน การที่ผู้อ่านเพียงแต่ออกเสียงสะกดตามตัวอักษร โดยจับใจความอะไรไม่ได้ ไม่นับว่าเป็นการอ่าน เพราะการอ่านลักษณะดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ แก่ ผู้อ่าน นอกจากนี้ สเตรง (Strang, 1969 : 14) ได้กล่าวถึงความเข้าใจในการอ่านว่า คือ ความสามารถในการจับใจความสำคัญและรายละเอียดปลีกย่อยได้ ผู้ที่มีความเข้าใจในการอ่าน จะสามารถย่อใจความหรือสรุปโครงเรื่องของสิ่งที่อ่านได้หรือสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของสิ่งที่อ่าน และสามารถทำการประเมินสิ่งที่อ่านได้ นอกจากนี้ความเข้าใจในการอ่าน ยังหมายถึงการที่ผู้อ่านนำความคิดของผู้เขียนมาใช้ในชีวิตและปัญหาในปัจจุบันและอนาคตของตน สามารถนำตนเองเข้าไปสู่เหตุการณ์ที่อ่าน และตัดสินใจว่าถ้าเป็นตนเองจะทำอย่างไรและทำไมจึงทำเช่นนั้น

จะเห็นว่าการอ่านอย่างมีความเข้าใจเป็นการอ่านอย่างแท้จริง เพราะผู้อ่านจะได้เนื้อหาสาระข้อเท็จจริงของสิ่งที่อ่าน อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านเอง การอ่านที่จะให้เข้าใจนั้น ผู้อ่านจะต้องสามารถจำรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้ สามารถจับใจความสำคัญได้ ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญเบื้องต้นของความเข้าใจในการอ่านเรื่อง

กระบวนการความเข้าใจเป็นการปฏิบัติการทางความคิด ซึ่งเกิดขึ้นในสมองของผู้อ่านในขณะที่เขากำลังอ่าน นักวิจัยไม่มีวิธีทางที่จะศึกษากระบวนการของความเข้าใจในการอ่านได้โดยตรง ทำได้ก็แต่เพียงศึกษาถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้อ่านที่เป็นผลผลิตมาจากความเข้าใจ การพัฒนาความสามารถในด้านความเข้าใจในการอ่าน จะทำได้โดยการค้นคว้าเรื่องพฤติกรรมความเข้าใจและส่งเสริมให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมความเข้าใจด้วยตนเอง (Herbert, 1971 อ้างถึงใน Schoeller, 1973 : 55) นับว่าความเข้าใจในการอ่านมีความสำคัญต่อการอ่านเป็นอย่างยิ่ง ความเข้าใจในการอ่านไม่ได้มีมาแต่กำเนิด แต่เป็นสิ่งที่ได้มาจากการเรียนรู้ ดังนั้นความเข้าใจในการอ่านจึงสามารถปรับปรุงได้ ผู้วิจัยสนใจหาวิธีการในการปรับปรุงประสิทธิภาพการอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน กลวิธีการปรับปรุงประสิทธิภาพการอ่านนั้นมีด้วยกันหลายวิธี แต่โดยส่วนใหญ่แล้ว

การฝึกทักษะการอ่านในโรงเรียนนั้นครูมักจะยึดโดยให้นักเรียนอ่านออกเสียงเป็นหลัก ไม่เน้นการสรุปใจความสำคัญของเนื้อหา ดังนั้นนักเรียนจึงสนใจฝึกอ่านให้ดังและถูกต้องมากกว่าการฝึกให้เข้าใจความหมายและตีความหมายของเรื่องที่อ่าน (บุญเลิศ บุญเรือง, 2525 : 48) อันเป็นผลให้นักเรียนส่วนมากอ่านข้อความที่กำหนดให้แล้ว ไม่เข้าใจหรือจับใจความไม่ได้ นับเป็นปัญหาในระดับประถมศึกษาทุกระดับชั้น โดยเฉพาะกับนักเรียนประถมศึกษาที่พูดภาษาแม่หลายถิ่นในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีพื้นฐานทางภาษาไม่ดีพอและมีปัญหาในการอ่านดังกล่าว กลวิธีการอ่านที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาเป็นกลวิธีตามแนวคิดจิตวิทยาความคิดนิยม ซึ่งนักจิตวิทยากลุ่มนี้เน้นศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการคิด โดยเชื่อว่า การเรียนรู้เป็นผลของการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม พีอาเจท์ (Piaget, 1952 quoted in Flavell, 1963 : 47-58) ได้ให้แนวคิดที่มีอิทธิพลต่อนักจิตวิทยาแนวความคิดนิยม ซึ่งสนใจศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ พีอาเจท์ เชื่อว่า สติปัญญาของบุคคลประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ โครงสร้างทางปัญญา หน้าที่ทางปัญญา และเนื้อหาทางปัญญา ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าว มีผลต่อความเข้าใจในการอ่าน คือ โครงสร้างทางปัญญา มีอิทธิพลต่อการจัดระเบียบความรู้ ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างข่าวสารใหม่และความรู้เก่าที่มีอยู่แล้ว โดยเฉพาะการรู้ความหมาย แนวคิดของ พีอาเจท์ ได้รับการสนับสนุนจากทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของ ออซูเบล (Ausubel, 1969 : 54-56) ซึ่งมีสาระว่า " การเรียนรู้ที่มีความหมายจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงมโนทัศน์เข้ากับมโนทัศน์ที่สัมพันธ์กันที่มีอยู่แล้วในโครงสร้างทางปัญญาของผู้เรียน" จากทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย ได้มีผู้นำมาพัฒนาวิธีการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ที่นักจิตวิทยารู้จักในนามของทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิมซึ่งนักทฤษฎีกลุ่มนี้ เชื่อว่า ขณะที่บุคคลอ่านเนื้อเรื่องจะเกิดกลไกทางสมอง 2 อย่างในสมองของผู้อ่าน คือ กระบวนการเลือกเก็บข้อความจากเนื้อเรื่องเข้าสู่ความจำ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างความรู้เดิมกับสิ่งเร้าใหม่ ในการอ่านผู้อ่านไม่เป็นเพียงผู้รับเรื่องที่อ่านเข้าสู่สมองเท่านั้น แต่จะมีปฏิกิริยาโต้ตอบกับข้อความที่อ่านตลอดเวลาที่อ่าน การอ่านจึงเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างความรู้เดิมกับ

ข้อความที่อ่านในขณะนั้น เป็นผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในการอ่าน จากทฤษฎีโครงสร้างความรู้เดิมนี่ คูกและ ไมเออร์ (Cook and Mayer, 1983 : 89-93 อ้างถึงใน รัฐจวน คำวชิรพิทักษ์, 2533 : 13-17) นำมาประมวลเข้ากับทฤษฎีระบบกระบวนการ ซึ่งเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ใหม่ ที่เน้นความสำคัญของการศึกษาการเปลี่ยนแปลงภายในสมองที่เกิดขึ้นในระหว่างการอ่านด้วยการจัดระบบกระบวนการขึ้นเป็นโมเดลการอ่าน จึงจัดว่าโมเดลการอ่านตามแนวคิดวิชาความคิดนิยมนี่ประกอบด้วย กลวิธีการอ่าน กระบวนการเข้ารหัส ผลการเรียนรู้ และการวัดความเข้าใจในการอ่าน โดยที่กลวิธีการอ่านและการวัดความเข้าใจในการอ่านเป็นเหตุการณ์ที่สามารถสังเกตได้ ดังนั้น หัวใจสำคัญของโมเดลการอ่านของ คูกและ ไมเออร์ ก็คือ กลวิธีการอ่าน ซึ่งกลวิธีที่สามารถพัฒนาความเข้าใจในการอ่านเรื่อง แบ่งออกได้ 3 กลวิธี คือ กลวิธีทบทวน กลวิธีขยายความ กลวิธีจัดระเบียบข้อความ

กลวิธีการทบทวนช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการจำเนื้อเรื่องได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ แอดเลอร์ (Adler 1963 อ้างถึงใน ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล, 2530 : 18) ที่กล่าวว่า การทบทวนจะเพิ่มความแม่นยำในการจับใจความเนื้อเรื่องที่อ่านส่งผลให้มีความจำดีขึ้น จึงกล่าวโดยสรุปว่าการทบทวนเป็นหลักมูลฐานของการจำ (สมบัติ จำปาเงิน และ สำเนียง มณีภาณุจณ์, 2532 : 38) การทบทวนทำได้หลายแบบ ได้แก่ การเขียนซ้ำ การขีดเส้นใต้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิธีการทบทวนโดยการอ่านแล้วเขียนซ้ำ คือ การอ่านเนื้อเรื่องโดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องนั้นว่าด้วยเรื่องอะไรบ้าง จุดใดเป็นจุดสำคัญของเรื่องแล้วอ่านอย่างละเอียดซ้ำอีกครั้ง ทำความเข้าใจให้แจ่มแจ้ง พร้อมทั้งขีดเส้นใต้ใจความสำคัญ เก็บใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านแล้วเขียนใจความสำคัญที่ขีดเส้นใต้ไว้ซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

กลวิธีขยายความเป็นการเชื่อมโยงข้อความเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านด้านการจับใจความสำคัญ การอนุมานและการแก้ปัญหา (Cook and Mayer, 1983 : 83-89 อ้างถึงใน รัฐจวน คำวชิรพิทักษ์, 2533 : 16) การศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีขยายความนั้น แอนนิส (Annis, 1981

: 4-10) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านแล้วทำโน้ตย่อและการอ่านแล้วหยุดเพื่อสรุปย่อแต่ละตอน ผลการศึกษาปรากฏว่านักศึกษากลุ่มที่อ่านแล้วสรุปย่อแต่ละตอนทำคะแนนได้สูงกว่านักเรียนที่อ่านแล้วทำโน้ตย่อ กลวิธีขยายความที่ผู้วิจัยสนใจเป็นการอ่านเนื้อเรื่องอย่างละเอียด ทำความเข้าใจให้แจ่มแจ้ง เก็บใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านไว้ แล้วเรียบเรียงใจความสำคัญเขียนเป็นข้อความใหม่ โดยใช้คำพูดของตนเอง

กลวิธีการจัดระเบียบข้อความเป็นการจัดลำดับข่าวสารหรือการจัดข้อความเข้ากลุ่มที่เหมาะสมยังผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านจับใจความสำคัญ ด้านการอนุมาน ด้านการแก้ปัญหา (Cook and Mayer, 1983 : 89-93 อ้างถึงใน รัญจวน คำวชิรพิทักษ์, 2533 : 18) การศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการจัดระเบียบข้อความนั้น พบว่านักเรียนที่เรียบโดยการเขียนแผนภาพสรุปสามารถจำเนื้อเรื่องที่อ่านและมีความคงทนในการจำได้ดีกว่านักเรียนที่เรียนรู้การเขียนแผนภาพสรุปเองเรื่องแล้วเติมข้อความลงในแผนภาพที่ครูสร้าง

กลวิธีการจัดระเบียบข้อความที่ผู้วิจัยสนใจเป็นการอ่านเนื้อเรื่องอย่างละเอียดทำความเข้าใจให้แจ่มแจ้ง เก็บใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านไว้ สรุปใจความสำคัญหรือหัวข้อสำคัญและหัวข้อย่อยของแต่ละเรื่อง แล้วนำมาเขียนเป็นแผนภาพโดยทำสี่เหลี่ยมหรือวงกลมล้อมรอบหัวข้อสำคัญและหัวข้อย่อยทำเส้นโยงหัวข้อเหล่านั้น

ผู้วิจัยสนใจนำกลวิธีการอ่านตามแนวทฤษฎีจิตวิทยาความคิดนิยม มาปรับปรุงประสิทธิภาพการอ่าน ให้กับนักเรียนที่พูดภาษามาลายูถิ่นในชีวิตประจำวัน ให้มีความเข้าใจในการอ่านดีขึ้นโดยเลือกศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพราะการสอนอ่าน เพื่อหาความรู้เป็นสิ่งใหม่มากในระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งนักเรียนสามารถนำทักษะนี้ไปใช้ในการศึกษาต่อ เพื่อพัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของตนเองในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2524:28)

นอกจากกลวิธีการอ่านจะส่งผลต่อความสามารถในการอ่านแล้ว ยังมีปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านที่ผู้วิจัยสนใจ คือ

ช่วงเวลาของการอ่าน (เช้า, บ่าย) จากการศึกษาวิจัยพบว่า ความสามารถในการจำเรื่องที่อ่าน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทั้งทางด้านสรีรวิทยาและทางจิตวิทยา ในด้านสรีรวิทยาได้มีข้อค้นพบว่าการจำมีความสัมพันธ์ระดับการตื่นตัวของพลาสมาฮอโมน (Plasma Hormone) คือ ระดับการตื่นตัวของพลาสมาฮอโมนสูง ความสามารถในการจำก็จะสูงด้วย และถ้าระดับการตื่นตัวของพลาสมาฮอโมนต่ำ ความสามารถในการจำก็จะต่ำด้วย (Mackanlery, et.al, 1974 Zagar and Bowers, 1983) นอกจากนี้จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า การตื่นตัวของพลาสมาฮอโมนจะอยู่ในระดับต่ำในตอนเช้าและจะมีระดับสูงในตอนบ่าย (Colquhoun, 1971) นั่นคือความจำในช่วงเช้าจะต่ำกว่าความจำในช่วงบ่าย และในทางจิตวิทยานั้น การจำระยะยาวในช่วงบ่ายจะดีกว่าในช่วงเช้า โดยเฉพาะในเรื่องความเข้าใจในการอ่าน ทั้งนี้เพราะว่าความเข้าใจจากการอ่านในช่วงบ่าย เนื้อหาที่อ่านมีความสัมพันธ์กับพื้นฐานความรู้ หรือประสบการณ์ในช่วงเช้า ซึ่งส่งผลให้เข้าใจเรื่องนั้น ได้ดีกว่า (Pearson and Johnson, 1978) จากการศึกษาของนักจิตวิทยาหลาย ๆ คนในเรื่องความจำระยะสั้น (Short-Term Memory) และความจำระยะยาว (Long Term Memory) ทั้งที่ผู้เรียนระลึกแบบทันทีและแบบยึกเวลาออกไปพบประเด็นที่น่าสนใจว่าการจำจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับว่าช่วงเวลาของการอ่านเป็นช่วงเช้าหรือช่วงบ่าย ผลการศึกษาพบว่า ความจำระยะสั้นจะเกิดขึ้นได้ดีในการอ่านช่วงเช้าและความจำระยะยาวจะเกิดขึ้นได้ดีในช่วงบ่ายและใกล้ค่ำ (Folkhard, et.al, 1977 Folkland, 1980) นอกจากนี้ สิ่งที่สำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับช่วงเวลาในการอ่านเรื่องที่ไม่ควรมองข้าม คือ ความเหนื่อยล้าเป็นความเหนื่อยล้าทางร่างกายและความเหนื่อยล้าทางสมอง หลังการใช้ความคิดเป็นเวลานานเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ (จำเนียร ช่วงโชติ และคณะ, 2515 : 10-18) นั่นคือ การเรียนในช่วงบ่ายหลังจากเรียนช่วงเช้าไปแล้วร่างกายจะเหนื่อยล้าทำให้การเรียนช่วงบ่ายไม่ได้ผล

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ชี้ให้เห็นความสำคัญของช่วงเวลาในการอ่าน ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านเรื่อง แม้เรายังไม่มีข้อสรุปแน่นอนว่าช่วงเวลาใดมี

ผลต่อความเข้าใจในการอ่านเรื่องตีกว่ากัน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาช่วงเวลาในการอ่าน โดยแบ่งช่วงเวลาในการอ่าน 2 ช่วงคือ ช่วงเช้า (9.00-11.00 น.) ช่วงบ่าย (13.00-15.00 น.)

จากปัญหาผลสัมฤทธิ์ในวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดปัตตานี ซึ่งร้อยละ 85.38 ของนักเรียนเป็น นักเรียนที่พูดภาษามลายูถิ่นในชีวิตรประจำวันมีผลไม่น่าพอใจนั้นมีสาเหตุหนึ่งน่าจะ มาจากนักเรียนขาดทักษะในการอ่าน ดังนั้นสิ่งที่เราน่าจะปรับปรุงได้คือ การปรับปรุง ประสิทธิภาพการอ่านของนักเรียน โดยการศึกษาพฤติกรรมการอ่านที่เหมาะสมเพื่อช่วย ให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านเรื่องมากขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า พฤติกรรมการอ่าน 4 วิธีที่แตกต่างกันคือ พฤติกรรมการอ่านแล้วเขียนซ้ำ การอ่านแล้ว ขยายความ การอ่านแล้วจัดระเบียบข้อความ และพฤติกรรมการอ่านทั่วไป และ ช่วงเวลาในการอ่าน คือ ช่วงเช้าและช่วงบ่าย ว่าปัจจัยทั้งสองจะส่งผลต่อ ความเข้าใจในการอ่านเรื่องของนักเรียนไทยมุสลิม แตกต่างกันหรือไม่ ตลอด จนศึกษากิริยาร่วมของตัวแปรทั้งสอง

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาผลของพฤติกรรมการอ่านและช่วงเวลาในการอ่านที่มีต่อ ความเข้าใจในการอ่านเรื่อง ตลอดจนศึกษากิริยาร่วม (Interaction) ของตัวแปรทั้งสอง

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อ

2.1 ศึกษาว่ามีกิริยาร่วม (Interaction) ระหว่างพฤติกรรมการอ่าน กับช่วงเวลาในการอ่านหรือไม่

2.2 ศึกษาเปรียบเทียบว่าพฤติกรรมการอ่าน ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมการอ่าน

แล้วเขียนซ้ำ กลวิธีการอ่านแล้วขยายความ กลวิธีการอ่านแล้วจัดระเบียบข้อความ และกลวิธีการอ่านทั่วไป จะส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านเรื่องของนักเรียนไทยมุสลิมแตกต่างกันหรือไม่

2.3 ศึกษาเปรียบเทียบว่าช่วงเวลาในการอ่าน ได้แก่ ช่วงเวลาเช้า และช่วงเวลาค่ำ จะส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านเรื่องของนักเรียนไทยมุสลิมแตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐาน

1. ถ้านักเรียนไทยมุสลิมอ่านเนื้อเรื่องโดยกลวิธีการอ่านต่างกัน ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านเรื่องแตกต่างกัน
2. ถ้านักเรียนไทยมุสลิมอ่านเนื้อเรื่องโดยใช้กลวิธีการอ่านต่างกัน คือ กลวิธีการอ่านแล้วเขียนซ้ำ กลวิธีการอ่านแล้วขยายความ กลวิธีการอ่านแล้วจัดระเบียบข้อความ และกลวิธีการอ่านทั่วไป แล้วนักเรียนไทยมุสลิม จะมีความเข้าใจในการอ่านเรื่องแตกต่างกัน
3. ถ้านักเรียนไทยมุสลิมอ่านเนื้อเรื่องโดยใช้ช่วงเวลาในการอ่านต่างกัน คือ ช่วงเวลาเช้าและช่วงเวลาค่ำแล้วนักเรียนไทยมุสลิม จะมีความเข้าใจในการอ่านเรื่องแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ด้านความรู้

1.1 ทำให้ทราบว่าการใช้กลวิธีการอ่านแบบเดียวกัน ในช่วงเวลาต่างกันกับนักเรียนไทยมุสลิม ช่วงเวลาใดจะส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่านเรื่องดีกว่ากัน

1.2 ทำให้ทราบว่าการใช้กลวิธีการอ่านต่างแบบกัน ในช่วงเวลาเดียวกันกับนักเรียนไทยมุสลิม กลวิธีการอ่านแบบใด ส่งผลต่อความเข้าใจในกันเรื่อง

ดีกว่ากัน

1.3 ทำให้ทราบว่ากลวิธีการอ่านแบบใดเหมาะสมกับช่วงเวลาใด

1.4 ทำให้ทราบว่าการใช้กลวิธีการอ่านต่างกัน คือ กลวิธีการอ่านแล้วเขียนซ้ำ กลวิธีการอ่านแล้วขยายความ กลวิธีการอ่านแล้วจัดระเบียบข้อความ และกลวิธีการอ่านทั่วไป กลวิธีการอ่านแบบใด ส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่าน เรื่องดีกว่ากัน

1.5 ทำให้ทราบว่าช่วงเวลาในการอ่าน คือ ช่วงเวลาเช้า และช่วงเวลาบ่าย ช่วงใดจะส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่าน เรื่องดีกว่ากัน

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 ใช้ในการเสนอแนะให้ครู ได้ทราบแนวทางในการเลือกกลวิธีการอ่านที่เหมาะสมกับการอ่านหนังสือหรือตำรา เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านเรื่องมากขึ้น

2.2 ใช้เสนอแนะให้ครู ได้ทราบแนวทางในการจัดตารางสอนให้เหมาะสมกับช่วงเวลาแต่ละวัน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น

2.3 เป็นข้อมูลในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการอ่านหนังสือตำราของนักเรียน

2.4 เป็นแนวทางให้ครูในการแนะนำนักเรียนใช้กลวิธีการอ่านและช่วงเวลาที่เหมาะสมในการอ่านหนังสือ ตำรา เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

2.5 เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมสำหรับผู้สนใจต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง จึงต้องมีขอบเขตจำกัด โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัยให้อยู่ในรูปที่มีความหมายเฉพาะ ดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนไทยมุสลิมที่

กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 ของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ 60 คน ขึ้นไป และเป็นนักเรียนไทยมุสลิม 50% ขึ้นไป ในสังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดปัตตานี จำนวน 10 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 974 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนไทยมุสลิมที่กำลังศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 ที่ได้รับการสุ่มจากประชากรของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา ที่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 คนขึ้นไป และเป็นนักเรียนไทยมุสลิม 50% ขึ้นไป จำนวน 256 คน

3. เนื้อเรื่องที่ใช้ในการทดลอง เป็นเนื้อเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างไม่เคยศึกษามาก่อนมีลักษณะเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขนิสัย

4. การวัดความเข้าใจในการอ่านเรื่อง จำกัดขอบเขตเฉพาะด้านความเข้าใจตามตัวอักษร (Literal Comprehension) คือ ความเข้าใจรายละเอียดของเนื้อเรื่องและใจความสำคัญของเนื้อเรื่อง ความเข้าใจในการจัดระเบียบเรียง (Reorganization Comprehension) คือ การจำแนกและการสรุปความแบบทดสอบที่ใช้ในการวัดความเข้าใจในการอ่านเรื่องเป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ มี 2 ตัวแปรคือ

5.1.1 กลวิธีการอ่าน แปรค่าออกเป็น 4 ระดับคือ

5.1.1.1 กลวิธีการอ่านแล้วเขียนซ้ำ

5.1.1.2 กลวิธีการอ่านแล้วขยายความ

5.1.1.3 กลวิธีการอ่านแล้วจัดระเบียบข้อความ

- 5.1.1.4 กลวิธีการอ่านทั่วไป (ตัวแปรควบคุม)
- 5.1.2 ช่วงเวลาในการอ่าน แปรค่าออกเป็น 2 ระดับคือ
 - 5.1.2.1 ช่วงเวลาเช้า (9.00-11.00 น.)
 - 5.1.2.2 ช่วงเวลาบ่าย(13.00-15.00 น.)
- 5.2 ตัวแปรตาม มี 1 ตัวแปร คือ ความเข้าใจในการอ่านเรื่อง

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัยในครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

1. กลวิธีการอ่าน ได้แก่ กลวิธีการอ่าน 4 วิธีคือ
 - 1.1 กลวิธีการอ่านแล้วเขียนซ้ำ หมายถึง การอ่านเนื้อเรื่องโดยตลอดอ่านซ้ำอย่างละเอียดอีกครั้งเก็บใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านพร้อมทั้งขีดเส้นใต้ใจความสำคัญ แล้วเขียนใจความสำคัญที่ขีดเส้นใต้ไว้ซ้ำอีกครั้ง
 - 1.2 กลวิธีการอ่านแล้วขยายความ หมายถึง การอ่านเนื้อเรื่องอย่างละเอียดเก็บใจความสำคัญของเนื้อเรื่องที่อ่าน แล้วนำมาเรียบเรียงเขียนเป็นข้อความใหม่ โดยใช้ความคิดและคำพูดของตนเอง
 - 1.3 กลวิธีการอ่านแล้วจัดระเบียบข้อความ หมายถึง การอ่านเนื้อเรื่องอย่างละเอียด เก็บใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน สรุปใจความสำคัญหรือหัวข้อสำคัญและหัวข้อย่อยของแต่ละเรื่อง แล้วนำมาเขียนเป็นแผนภาพโดยทำสี่เหลี่ยมหรือวงกลมรอบหัวข้อสำคัญและหัวข้อย่อยทำเส้นโยงหัวข้อเหล่านั้น
 - 1.4 กลวิธีการอ่านทั่วไป หมายถึง การอ่านเนื้อเรื่องโดยไม่มีกิจกรรมอื่น ๆ ประกอบ
2. ช่วงเวลาในการอ่าน หมายถึง ช่วงเวลาที่ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องโดยยึดเวลาเป็น ช่วงเช้า (เวลา 9.00 น. - 11.00 น. และช่วงบ่าย (เวลา 13.00 - 15.00 น.)

3. ความเข้าใจในการอ่านเรื่อง คือ ความเข้าใจตามตัวอักษร ที่เรียบเรียงเป็นเนื้อเรื่อง(Literal Comprehension) แบ่งเป็น ความเข้าใจ รายละเอียด และใจความสำคัญของเนื้อเรื่อง ความเข้าใจในการจัดเรียงเรียง (Reorganization Comprehension) แบ่งเป็น การจำแนกและการสรุปความ
4. ความเข้าใจรายละเอียด เป็นความสามารถในการตอบคำถามที่ถามตรง ๆ และคำตอบสามารถค้นหาได้ในเรื่องราวที่อ่าน
5. ความเข้าใจใจความสำคัญเป็นความสามารถในการตอบคำถามที่ใจความสำคัญของเรื่อง ซึ่งคำตอบค้นหาได้ในเนื้อเรื่องที่อ่าน
6. ความเข้าใจในการจำแนก เป็นความสามารถในการตอบ ที่ถามการจำแนก เรื่องราวที่อ่านออกเป็นกลุ่ม เป็นประเภท
7. ความเข้าใจในการสรุปความ เป็นความสามารถในการตอบคำถามที่การสรุปความเรื่องราวที่อ่าน
8. นักเรียน หมายถึง นักเรียนไทยมุสลิมที่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี
9. นักเรียนไทยมุสลิม หมายถึง นักเรียนมุสลิมที่พูดภาษามลายูถิ่นในชีวิตประจำวัน และพูดภาษาไทยเฉพาะในห้องเรียน
10. จิตวิทยาแนวความคิดนิยม (Cognitive Psychology) เป็นจิตวิทยากลุ่ม ที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการรู้คิด และให้ความสำคัญของตัวผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยถือว่าการเรียนรู้เป็นผลของการที่

ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนต้องเป็นผู้ลงมือกระทำด้วยตนเอง เพื่อให้
เกิดการเรียนรู้